

בש"פ 4106/22 - פלונית, בעצמה נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4106/22

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשת בתיק (אזורי רח') פלונית
1027499/12:

נ ג ד

המשיב בתיק (אזורי רח') פלוני
1027499/12:

הודעה על הטלת קנס;
תגובה מטעם המשיב מיום 26.6.2022;
תגובה מטעם המבקשת מיום 5.7.2022;
תגובה מטעם היועץ המשפטי לשיפוט הרבני מיום
6.7.2022

בשם המבקשת בתיק (אזורי רח') בעצמה
1027499/12:

בשם המשיב בתיק (אזורי רח') עו"ד יוחנן כהן
1027499/12:

בשם היועץ המשפטי לשיפוט הרבני: עו"ד רפי רכס

החלטה

מזכירות בית הדין הרבני האזורי ברחובות (להלן: בית הדין) הביאה לעיוני את החלטת בית הדין מיום 16.6.2022 שבמסגרתה הושת על המשיב בהליך שבכותרת קנס חד-פעמי בסך 6,000 ש"ח בגין הפרת החלטת בית הדין בעניין ביצוע בדיקת מסוגלות הורית, וכן קנס יומי מתמשך בסך 75 ש"ח, עד ליום 8.8.2022 או עד שהמשיב יציג אישור תשלום עבור הבדיקה האמורה, לפי המוקדם. הקנסות הושתו מכוח סעיף 7א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות). בנסיבות אלו הוריתי לצדדים להליך, כמו גם ליועץ המשפטי לשיפוט הרבני (להלן: היועץ), להגיש את התייחסותם לעניין הקנסות שהושתו על המשיב.

רקע הדברים

1. כעולה מהחומר שהובא לעיוני, המבקשת והמשיב נישאו בשנת 2007, הביאו לעולם שני ילדים משותפים (להלן: הקטין והקטינה, ויחד: הקטינים) והתגרשו בשנת 2016. בהתאם להמלצת גורמי הרווחה החליט בית הדין כי הקטינים יהיו במשמורתה של המבקשת, וכי יקבעו זמני שהותם אצל המשיב. במסגרת הדיונים בהליך העלה כל אחד מהצדדים טענות באשר למסוגלותו ההורית של האחר: המשיב טען כי המבקשת אינה מטפלת כראוי בקטינים, ואילו המבקשת טענה כי המשיב מסית את הקטינים נגדה במטרה להעביר אותם לחזקתו וכדי להימנע מתשלום מזונות. בית הדין סבר כי התנהלות האב גורמת נזק לקטינים ועל רקע זה נקבע בהחלטתו מיום 26.12.2021 כי "בית הדין מפנה את שני ההורים לבדיקה למסוגלות הורית במכון 'מרחבים' בראשותה של הד"ר נעמי כהן [...] עלות הבדיקה תוטל בשלב זה במלואה על האב בהתאם להחלטות ביה"ד הקודמות" (ההדגשה במקור). עוד נקבע כי האב יציג אישור על תשלום למכון "מרחבים" עד ליום 1.1.2022.
2. עם זאת, המשיב לא פעל בהתאם להוראות אלו, ומשכך נדרש בית הדין ליתן החלטות נוספות בנושא. כך, בהחלטת בית הדין מיום 9.2.2022 צוין שהמשיב טען כי לא הצליח ליצור קשר טלפוני עם המכון מאחר ש"הם לא ענו לו לטלפון". בית הדין הבהיר כי היה על המשיב לעדכן אותו במועד, וקבע כי המשיב יגיש את אישור התשלום למכון "מרחבים" עד ליום 13.2.2022. משאישור התשלום לא הוגש, קבע בית הדין במסגרת דיון שהתקיים בפניו ביום 15.2.2022 כי האישור האמור יוגש לבית הדין תוך 24 שעות, והוסיף כי "על [המשיב] לשלם בהתחלה את הבדיקה למסוגלות הורית כי כל הבעיות האלו נגרמות בגלל [המשיב], ואח"כ ביה"ד יחליט אם שניהם צריכים לשאת בשווה". בהחלטתו מיום 28.2.2022, לאחר שהמשיב נמנע פעם נוספת מלפעול בהתאם להחלטת בית הדין, הדגיש בית הדין כי לצורך אכיפת ביצוע החלטותיו הוא מוסמך להטיל קנסות, וקבע כי המשיב יגיש לבית הדין את אישור התשלום למכון "מרחבים" עד ליום 3.3.2022. בית הדין ציין כי ביקש ממכון "מרחבים" לפרוס את התשלום למספר תשלומים נפרדים, אך אף אם המכון לא ייעתר לבקשה, מחויב המשיב להעביר את התשלום למכון.
3. כמתואר בהחלטת בית הדין נושא ההליך ובתגובת היועץ, ביום 15.5.2022 זימן בית הדין את המשיב לדיון כדי לנמק מדוע לא יוטלו עליו קנסות עקב ההפרות החוזרות ונשנות של החלטות בית הדין. במסגרת הדיון טען המשיב כי לא ביצע את הוראות בית הדין לעניין בדיקת המסוגלות ההורית מאחר שבית הדין ציין בהחלטותיו "פעם אחת [...] מכון מרחבים ופעם מכון שלם, ואני לא יודע לאן ללכת", וכן משום ש"אין החלטה מסודרת של מינוי למכון שלם". בתגובה ציין בית הדין כי אמנם הציע למשיב לחפש מכון אחר, אך המשיב ביקש להיבדק במכון "מרחבים". בהמשך טען המשיב כי נמנע מלקיים את החלטת בית הדין בציינו ש"הייתי מאושפז כמה ימים ואני עובר דברים", ולאחר מכן טען כי יש למנות לקטין אפוטרופוס לדיון. אולם, בית הדין סבר כי אין בטענות כאלו כדי להצדיק את אי קיום ההחלטה לעניין בדיקת המסוגלות ההורית.

4. ביום 9.6.2022 קבע בית הדין, פעם נוספת, כי המשיב יבצע בדיקת מסוגלות הורית במכון "מרחבים", בשלב זה על חשבון, ויגיש אישור על תשלום עבורה בתוך 24 שעות. זאת "לפנים משורת הדין - וכהזדמנות אחרונה טרם הטלת קנסות ונקיטת אמצעים חוקיים".

המשיב הוסיף להימנע מקיום ההחלטה, ובדין שהתקיים בפני בית הדין ביום 16.6.2022, שבו המבקשת לא נכחה, הורה בית הדין למשיב לנמק מדוע לא יוטלו עליו סנקציות לפי סעיף 7א לחוק כפיית ציות, לרבות מאסר (פרוטוקול הדיון צורף כנספח 3 לתגובת המשיב). המשיב נימק את אי ביצוע ההחלטה בנימוק שביקש כי יוותר חסוי. בית הדין שב והתרה במשיב לבצע את הבדיקה, ובסופו של דבר ניתנה החלטת בית הדין נושא ההליך שלפני במהלך הדיון ביום 16.6.2022.

5. בפתח החלטתו מיום 16.6.2022 הבהיר בית הדין כי המשיב הפר החלטות רבות, אולם בשלב זה מצא בית הדין להתמקד בהפרת החלטתו בעניין בדיקת המסוגלות ההורית. בית הדין הדגיש כי חרף העובדה שחזר על הוראותיו בעניין זה מספר פעמים, המשיב נמנע מביצוע הבדיקה. בית הדין ציין כי אמנם דרך המלך להביא לביצוע החלטות שעניין בהוראת תשלום או בחוב כספי היא מינוי כונס נכסים לפי סעיף 7ד לחוק כפיית ציות, אך בעניינו יש צורך בהטלת סנקציות כספיות לפי סעיף 7א לחוק כפיית ציות. בהקשר זה צוין כי המשיב טוען אמנם שהוא מצוי בהליכי פשיטת רגל, ונמנע מתשלום דמי המזונות, אך בית הדין סבור כי המשיב, אשר מנהל חנות ירקות, הוא בעל יכולת כלכלית לעמוד בתשלומים שהוטלו עליו. בנסיבות אלו, מאחר שטובת הקטינים מחייבת את ביצוע הבדיקה באופן דחוף; בשום לב לחשש הממשי מפני ניכור הורי המתבצע מצד המשיב כלפי המבקשת; והיות שהליך של מינוי כונס נכסים לפי סעיף 7ד לחוק כפיית ציות עלול להמשך זמן רב - סבר בית הדין כי יש להשית סנקציות על המשיב בהתאם לסעיף 7א לחוק כפיית ציות. עוד ציין בית הדין כי הקביעה לפיה בשלב זה מחויב המשיב לשאת בתשלום בעד הבדיקה נבעה מהתנהלותו הבעייתית, ובפרט בשל אירוע שבו המשיב "חטף את ה[קטין] והעבירו ללמוד בישיבה ברחובות, בניגוד גמור להחלטות בית הדין המפורשות". בית הדין הבהיר כי לאחר שתתבצע הבדיקה, תיבחן האפשרות כי המבקשת תישא אף היא בחלק מהתשלום.

כמו כן, בית הדין סקר את ההסברים השונים שהעלה המשיב כנימוק להימנעותו מביצוע הבדיקה ודחה כל אחד מהם. נוכח כל האמור, החליט בית הדין להשית על המשיב קנס בסך 6,000 ש"ח בגין הפרת ההחלטה בעניין בדיקת המסוגלות ההורית, בציינו כי סכום זה נמוך באופן משמעותי מהסכום שבו ראוי היה לחייב את המשיב, בשום לב לנזק המצטבר שנגרם לקטינים עקב התנהלותו. עוד קבע בית הדין כי המשיב יישא בקנס יומי מתמשך בסך 75 ש"ח, עד ליום 8.8.2022 או עד שהמשיב יציג אישור תשלום עבור הבדיקה האמורה, לפי המוקדם.

6. מפרוטוקול הדיון מיום 16.6.2022 עולה כי לאחר מתן ההחלטה טען המשיב כי אינו מקיים את החלטת בית הדין נוכח מצבו הכלכלי הקשה. בתגובה לכך הציע בית הדין למשיב מספר דרכים לעמוד בתשלומים, והדגיש כי אם המשיב יבצע את הבדיקה בית הדין יפטור אותו מתשלום הקנסות.

טענות הצדדים

7. בתגובה שהגיש המשיב בהליך דן, הוא מבקש להורות על ביטול הקנסות שהושתו עליו. לטענת המשיב, בנסיבות העניין אין כל צורך בביצוע בדיקת מסוגלות הורית, שכן הוא איננו מבקש אחריות הורית על ילדיו, ומכל מקום עמוד 3

קיימות חלופות עדיפות על בדיקת מסוגלות הורית. כמו כן, נוכח מצבו הכלכלי הקשה, ובשים לב לכך שהמבקשת נהנית מרווחה כלכלית, סבור המשיב כי לא היה מקום לקבוע שעליו לשאת בתשלום הבדיקה. בהמשך לכך טוען המשיב כי הטעם לאי-קיום החלטת בית הדין נעוץ במצבו הכלכלי הקשה כמו גם במצבו האישי. לטענת המשיב, קביעת בית הדין לפיה ביכולתו לעמוד בתשלום אינה מבוססת, וכך גם קביעתו כי לא ניתן לבצע את הבדיקה במהירות הנדרשת אלא במכון פרטי. המשיב מלין, בנוסף, על אי דיוקים ושגיאות נוספות שנפלו, לטענתו, בהחלטת בית הדין, ומציין כי הגיש בקשה לבית הדין לשינוי החלטתו בעניין הקנסות. זאת ועוד, המשיב טוען כי אב בית הדין מצוי בניגוד עניינים ומציין כי הגיש בקשת פסלות בעניין. נוכח האמור, מבקש המשיב להורות על ביטול הקנסות שהוטלו עליו וכן על "העברת עניינו לטיפול במחוז אחר".

8. המבקשת סבורה כי החלטת בית הדין להשית קנסות על המשיב מוצדקת, בשים לב לנזק שנגרם לקטינים כתוצאה מהתנהלותו. לעמדת המבקשת, טענותיו של המשיב לעניין מצבו הכלכלי והאישי, כמו גם לעניין מצבה הכלכלי של המבקשת, אינן מבוססות ושגויות לגופן. עוד מצינת המבקשת כי בית הדין הפנה את המשיב בהחלטותיו באופן ברור למכון "מרחבים" וככל הנראה טענת המשיב לעניין מינוי מכון "שלם" נובעת ממקרה אחד שבו נקב בית הדין בשם של מכון זה, כך שאין ממש בטענה זו של המשיב.

9. היועץ סבור אף הוא כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. לטענת היועץ, המשיב לא סיפק הסבר ענייני מדוע נמנע מלבצע את החלטת בית הדין לעניין בדיקת המסוגלות ההורית, ושינה את תשובותיו בנושא מפעם לפעם. היועץ הדגיש כי התנהלות המשיב פוגעת בקטינים, ובפרט בבנם של הצדדים אשר שרוי במצוקה קשה. לטענת היועץ, החלטת בית הדין להשית קנסות על המשיב נועדה לשמור על שלומם של הקטינים, וניתנה בעקבות הפרות חוזרות של ההחלטה לעניין בדיקת המסוגלות ההורית על ידי המשיב, לאחר שבית הדין מיצה את השימוש באמצעים פוגעניים פחות ושמע את טענותיו של המשיב לעניין הטלת קנסות. עוד טוען היועץ כי הקנסות שהוטלו על המשיב מידתיים ומאופקים. נוכח הנזק שנגרם לקטינים בעטיו של המשיב, סבור היועץ כי בית הדין אף הקל עמו. כמו כן, היועץ סבור כי טענותיו של המשיב בתגובתו הן טענות ערעוריות שמקומן בהליך ערעורי מתאים, ואף טענותיו לעניין ניגוד העניינים של אב בית הדין, אין מקומן בהליך זה.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בהחלטת בית הדין ובעמדות הצדדים והיועץ, לא מצאתי מקום לעשות שימוש בסמכותי לפי סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות ולבטל את הקנסות או לשנותם לקולה. כפי שכבר נפסק, סמכותו של בית הדין לפי סעיף 7א(א) לחוק כפיית ציות נועדה למנוע הפרות עתידיות של ההחלטה השיפוטית הנדונה ואין מדובר בענישה על הפרות שאירעו בעבר (בש"פ 1944/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 7 (22.4.2021)). עוד נפסק כי יש להטיל סנקציות מכוח סעיף זה רק מקום שבו לא ניתן להביא לקיום ההחלטה באמצעים פוגעניים פחות, ורק ככל שהטלת הסנקציה עשויה להביא לקיום ההחלטה (בש"פ 7598/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 8 (8.12.2021)).

11. בענייננו, המשיב נמנע במשך תקופה ארוכה מביצוע החלטותיו הברורות של בית הדין לעניין העברת התשלום עבור בדיקת מסוגלות הורית וביצוע הבדיקה. כמפורט לעיל, בית הדין שמע את טענות המשיב בעניין, ניסה לסייע לו למלא אחר הוראות ההחלטה, והתריע בפניו כי אם יוסיף להימנע מקיום ההחלטה יוטלו עליו קנסות. משניסיונות אלו לא הועילו, הגיע בית הדין למסקנה, על יסוד העובדות שהוצגו בפניו, כי על מנת לשמור על שלומם של הקטינים, אין

מנוס מפני הטלת סנקציות כספיות על המשיב. בנסיבות אלו, מקובלת עליי עמדת היועץ כי הקנסות שהוטלו על המשיב הם מידתיים ונועדו להביאו לקיים את החלטת בית הדין. טענות המשיב בתגובתו בהליך דנן הועלו בפני בית הדין, אשר סבר כי הן אינן מצדיקות את אי ביצוע בדיקת המסוגלות ההורית במתכונת שנקבעה בהחלטתו. ההליך שלפניי אינו האכסניה המתאימה להעלות השגות על נימוקיו של בית הדין ועל כן, טענות המשיב אינן מצדיקות התערבות בהחלטת בית הדין (בש"פ 8035/21 פלונת נ' פלוני, פסקה 8 (2.1.2022)). טענות המשיב לעניין קיומה של עילת פסלות או העברת הטיפול בעניינו למחוז אחר - אף הן אין מקומן במסגרת הליך מכוח סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות (ראו והשוו: בש"פ 7491/18 פלוני נ' פלונת, פסקה 7 (5.12.2018)). כמו כן, לא מצאתי כי טענת המשיב בעניין מצבו הכלכלי, אשר לא גובתה באסמכתאות מתאימות ונדחתה על ידי בית הדין, מצדיקה את ביטול הקנסות או הפחתתם.

12. אשר על כן, החלטת בית הדין מיום 16.6.2022 תעמוד בעינה.

ניתנה היום, כ"ח בתמוז התשפ"ב (27.7.2022).

ה נ ש י א ה